

แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียน
ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 2
GUIDELINES FOR SCHOOL ADMINISTRATION OF SUFFICIENCY ECONOMY
PHILOSOPHY FOR SMALL-SIZED SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF
NAKHONSAWAN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 2

จिरายู มณีล้ำ^{1*}
Jirayu Maneelum^{1*}

สังกัด (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์)¹

*Corresponding author. E-mail: yokpower@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัญหาและหาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์เขต 2 การดำเนินการวิจัย มี 3 ขั้นตอน คือ การศึกษาปัญหาโดยแบบสอบถาม หาแนวทางการบริหารโดยวิธีการสนทนาแบบกลุ่ม และประเมินแนวทางโดยแบบสอบถามประเมินแนวทาง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า 1. ปัญหาสูงสุดในการบริหารสถานศึกษาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขนาดเล็ก คือ ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ (\bar{X} = 3.66 ,S.D.= 0.51) 2. แนวทางการแก้ปัญหาโดยใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง เป็นแนวทางการบริหารสถานศึกษา ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสถานศึกษามีการวางแผนการปฏิบัติงาน โดยมีปฏิทินงบประมาณ การจัดทำแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา 3. ผลการประเมินแนวทาง ตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบประเมิน ทั้ง 5 ด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความถูกต้องสูงสุด (\bar{X} = 4.50 ,S.D.= 0.68) ความเหมาะสม (\bar{X} = 4.54 ,S.D.= 4.49) ความเป็นไปได้ (\bar{X} = 4.16 ,S.D.= 0.64) ความเป็นประโยชน์ (\bar{X} = 4.80 ,S.D.= 0.42)

คำสำคัญ: แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนขนาดเล็ก

Abstract

This research, this research have a purpose To study the problems and find a way to manage educational institutions according to the philosophy of sufficiency economy in small schools Under the Office of Nakhon Sawan Elementary Education Service Area 2, the research was conducted in 3 steps. Find a management approach by means of group discussions. and assess the guidelines by using the guidelines assessment questionnaire Data analysis uses percentage values. Mean and standard deviation

found that 1. The highest problem in school administration under the philosophy of sufficiency economy in small schools was outcomes/images of success high level ($\bar{X} = 3.66$,S.D.= 0.51). 2. As a guideline for school administration In accordance with the Sufficiency Economy Philosophy, educational institutions have planned operations. with a budget calendar the establishment of learning resources in educational institutions; According to the opinions of the respondents in all 5 aspects, the overall level was at the highest level. When considering each aspect, it was found that the highest accuracy Considering each aspect, it was found that the highest accuracy ($\bar{X}= 4.50$,S.D.= 0.68), appropriateness ($\bar{X} = 4.54$,S.D.= 4.49), feasibility ($\bar{X} = 4.16$,S.D.= 0.64), usefulness ($\bar{X} = 4.80$,S.D.= 0.42).

Keywords: Guidelines for educational institution administration according to the philosophy of sufficiency economy, Small schools

บทนำ

การศึกษาในยุคปัจจุบันที่ให้ความสำคัญต่อการปรับตัวให้เท่าทันโลกที่เปลี่ยนแปลงตามกระแสอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม การน้อมนำหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นหลักยึดในการศึกษานั้นมีความเหมาะสมต่อกันปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ การบริหารในด้านต่าง ๆ อย่างสถานศึกษาหรือองค์กร ในสังคมส่วนใหญ่ของประเทศไทย ยังมีความเข้าใจผิดเกี่ยวกับหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่มาก จากเจตนาธรรมของ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 ที่กล่าวว่า “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิต อย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของ โลกศตวรรษที่ 21” จะเห็นว่า มีการตั้งเป้าหมายที่ใช้การศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นเครื่องมือ และใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการสร้างความสำเร็จ ในยุคปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และนวัตกรรมมีการเติบโตก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง เพื่อให้สังคมไทยดำรงอยู่กันด้วยความสุข เพื่อนำประสบการณ์ความรู้ นำไปใช้เป็นหลักยึดเหนี่ยวของชีวิต ใช้ในการแก้ปัญหาในสถานการณ์ได้จริง สถานศึกษาจึงเป็นแหล่งเรียนรู้ชั้นพื้นฐานที่ให้ความรู้ด้านวิชาการ การจัดการและบริหาร โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำความรู้สู่ชุมชน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560, 1)

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลมาตั้งแต่ ปี พ.ศ.2548 จนถึงปัจจุบัน ความสำคัญของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารให้เข้ากับบริบทสถานศึกษา ซึ่งสถานศึกษาเป็นหน่วยระดับปฏิบัติการ จำเป็นต้องมีความเข้าใจทั้งในด้านการบริหารสถานศึกษาและด้านการจัดการศึกษาตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถบูรณาการองค์ความรู้ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในทั้งด้านการสอนและการบริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 2 มองถึงความสำคัญของโรงเรียนขนาดเล็กที่ยังเป็นกำลังในการขับเคลื่อนทางการศึกษาที่ชุมชนทุกชุมชนสามารถเข้าถึงองค์ความรู้และสิ่งต่าง ๆ มากมาย การบริหารโรงเรียนขนาดเล็กนั้น จึงต้องมีหลักการในการดำเนินการบริหารที่เหมาะสม ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ จึงมีการผลักดันการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่โรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อใช้เป็น

แนวทางปฏิบัติในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านบริหารงบประมาณ ด้านวิชาการ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านงานบริหารทั่วไป นอกจากอุปสรรคด้านกายภาพที่สำคัญแล้ว ทางด้านองค์ความรู้ของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงยังเป็นอีกอุปสรรคหนึ่งที่เกิดขึ้นไม่ได้เลยว่าเป็นอุปสรรคสำคัญอย่างมาก คือการนำหลักสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์เขต 2
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์เขต 2
3. เพื่อประเมินแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการวิจัยครั้งนี้ มุ่งเน้นการศึกษาปัญหาและแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์เขต 2 ในกรอบแนวคิดจากเกณฑ์คุณภาพสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563, 9) จำนวน 5 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา
2. ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
4. ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา
5. ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ นครสวรรค์เขต 2 โดยจำแนกเป็น ผู้บริหารจำนวน 81 คน และครูจำนวน 290 คนรวมทั้งสิ้น 371 คน จากโรงเรียนขนาดเล็กทั้งหมด 85 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาจากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางเครจซี่และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง 191 คน โดยการเทียบสัดส่วน ได้ผู้บริหารจำนวน 42 คนและครูจำนวน 149 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์เขต 2 โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับฉลาก

ขอบเขตด้านตัวแปร มีขอบเขตตัวแปรที่ศึกษา ดังนี้

ปัญหาของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2

แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2

ขั้นตอนการวิจัย ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาปัญหาการบริหารศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 มีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร หลักการ ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา รับข้อเสนอแนะ ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อปรับใช้กำหนดกรอบ แนวคิด วัตถุประสงค์ ประชากร และเครื่องมือในงานวิจัย

1.2 ดำเนินการสร้าง และพัฒนาเครื่องมือเพื่องานวิจัยในรูปแบบของแบบสอบถาม เพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูล นำข้อมูลที่ได้รับมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง พัฒนา โดยตรวจสอบหาความตรงด้านเนื้อหา (Content validity) และความเที่ยง (Reliability) เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

1.3 ดำเนินการเก็บข้อมูล จากกลุ่มประชากรที่ใช้ในครั้ง นี้ คือผู้อำนวยการโรงเรียน และบุคลากรทางการศึกษา ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2

1.4 นำข้อมูลที่ได้รับมาตรวจสอบความสมบูรณ์ จัดระเบียบข้อมูล ความถูกต้อง ก่อนทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 2 หาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 มีลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 นำปัญหาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 สูงสุด 3 อันดับ ในแต่ละด้านมาเสนอเป็น ร่างแนวการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2

2.2 นำร่างแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขนาดเล็ก เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำ

2.3 จัดทำร่างแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 เพื่อจัดการสนทนากลุ่ม

2.4 นำเสนอแนะจากการสนทนากลุ่ม มาสังเคราะห์เป็นแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 มีลำดับขั้นตอนดังนี้

3.1 การกำหนดโครงสร้างแบบประเมินแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2

3.2 สร้างแบบประเมินแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2

3.3 นำเสนอแบบประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้อง ที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบเกี่ยวกับสำนวนภาษาและเนื้อหาเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

3.4 นำแบบประเมินแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 ไปใช้ในการประเมินถึงความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ ของแนวทางในหรณำไปปรับใช้กับการบริหารองค์กรต่อไป

สรุปผลการวิจัย

1. ปัญหาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์เขต 2

จากการวิเคราะห์ข้อมูลวิเคราะห์ปัญหาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 ด้วยสถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ปรากฏผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ปัญหาการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 โดยภาพรวมดังนี้

รายการ	ระดับปัญหาการบริหารสถานศึกษา			
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	3.33	0.96	ปานกลาง	3
2. ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.22	0.83	ปานกลาง	5
3. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.26	0.76	ปานกลาง	4
4. ด้านพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	3.59	0.53	มาก	2
5. ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ	3.66	0.51	มาก	1
รวมเฉลี่ย	3.41	0.71	ปานกลาง	

จากตารางที่ 1 พบว่า ปัญหาการบริหารสถานศึกษาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = 3.41, S.D.= 0.71) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ปัญหาการบริหารสถานศึกษาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนขนาดเล็ก อันดับสูงสุด ได้แก่ ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ (\bar{X} = 3.66 ,S.D.= 0.51) ซึ่งอยู่ในระดับมาก ระดับรองลงมา ได้แก่ ด้านพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา (\bar{X} = 3.59 ,S.D.= 0.53) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา (\bar{X} = 3.33 ,S.D.= 0.96) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (\bar{X} = 3.26 ,S.D.= 0.76) และด้านหลักสูตรสถานศึกษา (\bar{X} = 3.22 ,S.D.= 0.83) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (\bar{X} = 3.26 ,S.D.= 0.76) และด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (\bar{X} = 3.22 ,S.D.= 0.83)

2. แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2

แนวทางการแก้ปัญหาโดยใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง เป็นแนวทางการบริหารสถานศึกษา ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสถานศึกษามีการวางแผนการปฏิบัติงาน โดยมีปฏิทินงบประมาณเป็นกรอบกำหนดระยะเวลาในการจัดทำแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการแบ่งหน้าที่ ติดตามความคืบหน้าของแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาโดยการลงพื้นที่จัดทำแหล่งเรียนรู้เพื่อประเมินความคืบหน้าของงาน และหากเกิดข้อสังเกต ข้อผิดพลาด หรือมีการแสดงความคิดเห็นจะมีการนำข้อสังเกตไปปรับปรุงให้มีความเหมาะสมต่อแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. การประเมินแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 ทั้ง 5 ด้าน

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2 ประเมินโดยผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 30 คน ด้วยสถิติพื้นฐาน ค่าความถี่ และร้อยละปรากฏ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงการประเมินแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา นครสวรรค์เขต 2 ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้ง 5 ด้าน

รายการประเมิน	ความถูกต้อง			ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	4.15	0.51	มากที่สุด	4.44	0.42	มากที่สุด	4.01	0.63	มากที่สุด	4.70	0.50	มากที่สุด
ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้อ	4.42	0.64	มากที่สุด	4.53	0.50	มากที่สุด	4.00	0.63	มาก	4.71	0.52	มากที่สุด
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.46	0.73	มากที่สุด	4.53	0.50	มากที่สุด	4.03	0.74	มากที่สุด	4.70	0.59	มากที่สุด
ด้านพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	4.50	0.68	มากที่สุด	4.53	0.50	มากที่สุด	4.16	0.64	มากที่สุด	4.73	0.52	มากที่สุด
ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ	4.11	0.58	มากที่สุด	4.54	0.49	มากที่สุด	4.16	0.64	มากที่สุด	4.80	0.42	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.32	0.63	มากที่สุด	4.51	0.48	มากที่สุด	4.06	0.67	มากที่สุด	4.73	0.51	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการประเมินแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา นครสวรรค์เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบประเมิน ทั้ง 5 ด้าน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความถูกต้องสูงสุด คือ ด้านพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.50$, S.D.= 0.68) ต่ำสุด คือ ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.58) ความเหมาะสมสูงสุด คือ ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ($\bar{X} = 4.54$, S.D.= 4.49) ต่ำสุด คือ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.44$, S.D.= 0.44) ความเป็นไปได้สูงสุด คือ ด้านพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา และด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ($\bar{X} = 4.16$, S.D.= 0.64) ต่ำสุด คือ ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้อ ($\bar{X} = 4.00$, S.D.= 0.74) ความเป็นประโยชน์สูงสุด คือ ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ ($\bar{X} = 4.80$, S.D.= 0.42) ต่ำสุด คือ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.70$, S.D.= 0.52)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ปัญหาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 2 โดยจากการศึกษาทั้ง 5 ด้าน ได้แก่

1.1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ปัญหาการบริหารจัดการสถานศึกษาอยู่ในอันดับสูงที่สุดอันดับหนึ่ง คือ การบริหารอาคารสถานที่ และแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการบริหารอาคารสถานที่และแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสำคัญในด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งผลอย่างมากต่อความสนใจของผู้เรียน เป็นสิ่งที่สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้เกิดความตระหนักความเข้าใจ ส่งเสริมต่อการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา เป็นหลักให้ผู้เรียนได้เข้าถึง สัมผัสหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.2 ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ปัญหาหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในอันดับสูงที่สุดอันดับหนึ่ง คือ การประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การวางแผนโครงการเตรียมความพร้อมในการดำเนินโครงการ

1.3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ปัญหาการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อยู่ในอันดับสูงที่สุดอันดับหนึ่ง คือ การกำหนดให้มีโครงการที่ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนให้อยู่อย่างพอเพียง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการกำหนดให้มีโครงการที่ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนให้อยู่อย่างพอเพียง

1.4 ด้านพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ปัญหาพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา อยู่ในอันดับสูงที่สุดอันดับหนึ่ง คือ การนำผลการติดตามมาปรับปรุง พัฒนา การดำเนินโครงการกิจกรรมพัฒนาบุคลากร

1.5 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าปัญหา ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ อยู่ในอันดับสูงที่สุดอันดับหนึ่ง คือ การส่งเสริมความสัมพันธ์ของบุคลากรกับภูมิปัญญา นำสู่การบ่มเพาะอุปนิสัยความพอเพียงของบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแก่นักเรียนของสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การส่งเสริมความสัมพันธ์ของบุคลากรกับภูมิปัญญานั้นขาดการสนับสนุนจากชุมชนที่ให้ความสำคัญต่อการสร้างความสัมพันธ์กับสถานศึกษา จึงทำให้เกิดอุปสรรคต่อการบ่มเพาะอุปนิสัยความพอเพียงในการถ่ายทอดแก่นักเรียน

2. แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 2

2.1 ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา แนวทางการพัฒนา คือ สถานศึกษามีการวางแผนการปฏิบัติงาน โดยมีปฏิทินงบประมาณเป็นกรอบกำหนดระยะเวลา

2.2 ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการวางแผนจัดทำเครื่องมือประเมินและวิธีการประเมิน การจัดตั้งหัวข้อประเมิน ให้สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเหมาะสมกับโรงเรียน

2.3 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การกำหนดให้มี โครงการ ที่ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนให้อยู่อย่างพอเพียง สถานศึกษาวางแผนการกำหนดโครงการที่ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนให้อยู่อย่างพอเพียง โดยใช้เวลาตามหลักปฏิทิน และกำหนดวันเวลาให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรม

2.4 ด้านพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา การนำผลการติดตามมาปรับปรุง พัฒนา การดำเนินโครงการกิจกรรมพัฒนาบุคลากร เพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษานำผลการวิเคราะห์ ปัญหาหรือประเด็นใด ๆ ที่เกิดจากการติดตามมาปรับปรุง พัฒนา

2.5 ด้านผลลัพธ์/ภาพความสำเร็จ การส่งเสริมความสัมพันธ์ของบุคลากรกับภูมิปัญญาสู่การบ่มเพาะอุปนิสัยความพอเพียงของบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแก่นักเรียนของสถานศึกษา สถานศึกษานำผลการจัดกิจกรรมเพื่อการส่งเสริมความสัมพันธ์ของบุคลากรกับภูมิปัญญาสู่การบ่มเพาะอุปนิสัยความพอเพียงของบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแก่นักเรียน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัญหาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 2 และศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์เขต 2 ได้ข้อเสนอแนะในการวิจัย ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผู้บริหารควรดำเนินการการจัดสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นไปตามแผนปฏิบัติงานประจำปีที่กำหนดไว้พร้อมติดตามผลการดำเนินการอย่างใกล้ชิด

1.2 ผู้บริหารการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการนำผลการประเมิน มาปรับปรุง พัฒนา และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในกลุ่มสาระการ เรียนรู้ต่าง ๆ

1.3 ผู้บริหารการกำหนดให้มี โครงการ ที่ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนให้อยู่อย่างพอเพียง ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนได้ดำเนินชีวิต ส่งเสริมให้มีการจัดตั้ง ชุมนุม/ชมรม ที่สนับสนุนการ ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.4 ผู้บริหารการนำผลการติดตามมาปรับปรุง พัฒนา การขยายผลและเผยแพร่ การดำเนินโครงการ กิจกรรมพัฒนาบุคลากร เพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิต ปฏิบัติภารกิจหน้าที่ และส่งเสริมการแสวงหาความรู้ตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อย่างสม่ำเสมอ

1.5 ผู้บริหารการส่งเสริมความสัมพันธ์ของบุคลากรกับภูมิปัญญาสู่การบ่มเพาะอุปนิสัยความพอเพียง และประเมินความสามารถการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุลพร้อมรับการ เปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาปัญหาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์เขต 2 พบปัญหาสูงสุดของแต่ละด้านนำมาเป็น ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

2.1 ควรศึกษาการส่งเสริมความสัมพันธ์ของบุคลากรกับภูมิปัญญานำสู่การบ่มเพาะอุปนิสัยความพอเพียงของบุคลากรในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแก่นักเรียนของสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษาการนำผลการติดตามมาปรับปรุง พัฒนา การดำเนินโครงการกิจกรรมพัฒนาบุคลากร เพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เอกสารอ้างอิง

- กมล ภูประเสริฐ. (2555). *การบริหารวิชาการในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: เสริมสินพีรเสสซิสเต็ม.
- กัณยกร อัครรัตนกร. (2562). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. *Research and Development Journal Suan Sunandha Rajabhat University*, 10 (2),142-156.
- กล้า ทองขาว.(2553). *การประเมินผลการจัดการหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต*. สาขาการจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- กิจจา บานชื่น. (2559). *มนุษย์สัมพันธ์กับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (3000-1503)*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น
- จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2551). *คำปรารภในคำพอสอน ประมวลพระบรมราโชวาท และพระราชดำรัสเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิพระดาบส.
- จิตติมา วรณศรี. (2557). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์3.
- _____. (2557). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: สถาพรบุ๊คส์.
- จุฑาพรรธน์ ผดุงชีวิต (2556). *เศรษฐกิจพอเพียงกับความยั่งยืนของสังคมไทย*. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาที่ยั่งยืนและเศรษฐกิจพอเพียง สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ซารดา จิตต์อำมตย์. (2560). *การประเมินโครงการสถานศึกษาแบบอย่างการตัดกิจกรรมเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง) ของโรงเรียนเหล่าฝ้ายผดุงวิทย์ จังหวัดหนองคาย*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (วิจัยและประเมินผลการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ซารินทร์ ลาภุทธิ. (2563). *แนวทางการดำเนินการสถานศึกษาพอเพียงอาชีวศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.
- ณัฐรญา พวงธรรม. (2553). *การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, สมุทรปราการ.
- ณัฐริน เจริญเกียรติบวร. (2557). *โมเดลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร*. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- ทองใส เทียบดอกไม้. (2555). *บัญชีจัดสรรงบประมาณงบประมาณประจำปี 2555 (ครั้งที่ 1)*. โรงเรียนบ้านเชียงยืน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3. [Online]. สืบค้นเมื่อ 20 กรกฎาคม 2564, จาก :<http://www.bcy.ac.th/datashow 36311>

- ปพนสรรงค์ โภธิพิทักษ์. (2560). แนวคิดสู่การปฏิบัติการบริหารสถานศึกษา. คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์.
- ปภาวดี โพธิ์งาม. (2559). แนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.
- ปรียานุช ธรรมเปีย. (2555). วิกฤตเศรษฐกิจ 2540 กับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ: โครงการสนับสนุน การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาและเยาวชน, สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ภัทรา เรื่องสินภิญญา. (2555). บัญชีครัวเรือน เรื่องใกล้ตัวที่ถูกลืมมองข้าม (Home Accounting). วารสารวิทยาการ จัดการและสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 7 (1), 20 - 28.
- รัฐกิจ กอนจินดา และ สัจจวาลย์ เพ็ญยุระ. (2558). แนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
- วิลาวรรณ รพีพิศาล. (2554). ความรู้พื้นฐานในการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในการบริหารทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์วิจิตรหัตถกร.
- ศุภวรรณ สุธัฒมา และคณะ. (2564). แนวทางการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2. วารสารวิจัยวิชาการ, 4(2), 153-166.
<https://doi.org/10.14456/jra.2021.39>
- สาธิต ทรัพย์รวงทอง. (2557). วิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สายทิพย์ ยะฟู. (2560). วิจัยทางการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สารินทร์ เอี่ยมครอง. (2561). แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 5. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.
- สุกัญญา นิมพันธ์. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัย ราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.
- สุจิตรา สิทธิณรงค์. (2553). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ: ทีพีเอ็น เพรส.
- สมาลี สร้างคำ และ คงศักดิ์ธำตุทอง. (2554). ผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้โครงงานสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 137-141.
- เสรี พงศ์พิศ. (2550). เศรษฐกิจพอเพียง เกิดได้ ถ้าใจปราถนา. กรุงเทพฯ: เจริญวิทย์.
- สมเดช สีแสง. (2555). คู่มือบริหารโรงเรียน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: เสนาการพิมพ์.
- อนิวัช แก้วจำนง. (2552). การบริหารทรัพยากรมนุษย์ การบริหารบุคคล. มหาวิทยาลัยทักษิณ ภาควิชา บริหารธุรกิจ. ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยทักษิณ.

- อัษฎายุท โพรธีนอก. (2558). *สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20*. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคามมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- อานนท์ กุลณะลา. (2563). การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี*, 8(2), 85 – 103.
- อินทิตา ชัยยานุวัฒน์. (2553). *การศึกษากิจกรรมการบริหารงานกับการปฏิบัติงานตามกระบวนการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตศึกษา.มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, ยะลา.
- เอื้ออนุช ถนอมวงษ์ และคณะ. (2561). การมีส่วนร่วมในการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของเยาวชนอำเภอปังกงชัย จังหวัดนครราชสีมา. *วารสารสมาคมนักวิจัย*, 23(1), 115-126.
- อรรวรรณ ป้อมดำ. (2561). *การขับเคลื่อนศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ.
- Bottery, M. (2012). Leadership, the logic of sufficiency and the sustainability of education. *Education Management Administration & Leadership*, 40(4), 449-463.
- Hong, Y. P. P., Vamadu A. S. & Naeger, R.S. (2009). A Bottom-up Definition sufficiency Voice from-income Jobseekers. *Quantative Social Work*, 8(3), 357-376.
- Murphy, G., & Calway, B.(2008), Professional development for professionals: Beyond sufficiency learning. *Australian Journal of Adult Learning*, 48(3), 424-444